

Latweefch u Awises.

Nr. 3.

Zettortdeena 18. Janwari.

1862.

Awischu finnas.

Pehterburga. Muhsu kungs un Keisers lihdisschinniga Dohmenu Ministera, Generala Mutowewa weetä zehlis Generalu Seleniju I. par Dohmenu Ministeru. — 1861mä gaddä ar pasti grahmataš laistas: Widsemmes gubernementi: 607 tuhkfoshas, Pehterburgas gubern. 3 milj. 112 tuhkf. Maskawas gubern. $4\frac{1}{2}$ milj. grahmatu. Labprah fannatum zik miljonu grahmatu ar pasti pa wissu leelo walsti gahjusfas.

Warschawa. 1816tä gaddä ya wissu Pohlusemmi tikkai 2 milj. 700 tuhkf. un Warschawä 81 tuhkf. zilwelki dsihwojuschi, bet 1859tä gaddä ya wissu Pohlusemmi 4 milj. 964 tuhkf. un Warschawä 161 tuhkf. zilwelki mahjojuschi. Tad nu 43 gaddos lauschu slaitla ta wairojees, ka ohtrik dauds zilwelku tur taggad irr. — Karra-teesa taggad spreedumu isdewuse par Warschawas leelo bislaka weetneeku, kas wissas Warschawas basnizas lizzis aisslehgut un lihds schim oisleedfis tur Deewam falpoht. Teesa nospreeduse winnam atnemt wissas ammata rektes un gohda sihmes un to ka dumpineelu noschaut. Schehligais Keisers scho spreedumu naw lizzis isdarriht, bet tadeht, ka schis augstais bislaps jaw lohti wezs un flimmigs. Ka 1831mä gaddä un wissos sawos ammatos allasch lohti ustizzigi darbojees un paklausigs bijis, nahwes strahvi atlaidis un pawehlejis us weenu gaddu winnu lilt zeetumä, bet loi winna ammati un gohda sihmes tam paleek. — Ar Bahwesta sianu taggad jauns Wirsbislaps Warschawä no Keisera ezelts tappis, ar wahrdu Bialinskis, un nu Warschawas basnizas taps atslehgatas.

Ar **Rihgas-Dinburgas** eisenbahni Dezember mehnesi braukuschi 11 tuhkf. 551 zilwelki un kahdi 47 tuhkf. pohdu prezzes westi; par to eenehmuschi gandrihs 34 tuhkf. rublus, tas irr: it-katra deena 1094 rubk. $3\frac{1}{2}$ mehnescha laikla pa-

wissam eenehmuschi 138 tuhkf. 585 rubk. Gonleela nauda, bet fakka, ka ar to ne peeteekoht kostes un intresses ismakaht.

Rihgas kaupmaneem 1861mä gaddä pa-scheem veederrejuschi: 63 sehgelu-fuggi un 19 dampfuggi, G. W. Schrederam ween peederr 19 sehgelu-fuggi un 2 dampfuggi. Rihgas kaupmanni 1861 ar fuggeem aissuhitiuschi prezzi par 24 milj. rubk. Mitschels ween prezzi nosuhitijis par gandrihs 5 milj. rubk. — Pehterburgas ohsta 1861 atnahkuschi 2146 fuggi un atwedduschi prezzi par 94 milj. rubk. un no Pehterburgas ohsta isgahjuschi 2140 fuggi un aissweddufuschi Kreewu prezzi par $41\frac{1}{2}$ milj. rubk.

Kreewusemme. No Osulekas kreposta wirschueks suhtijis 11 saldatus un 9 Kasakus. Lai 10 werstes tahtu atwedd feenu. Ar seena wesumeem vahnahkoht 300 eenaidneeki no Kokandes teem usfrehjuschi ar leelu niknibus; bet schee slehpuschees ais wesumeem un tik stipri turrejuschees prettim, ka jebeschu 1 saldats noschauts un 2 Kasaki faschauti tappuschi, eenaidneeki tomehr atkahpuschees. Bet gabbalu pabraukuschi eenaidneeki atkal uskrittuschi, gan atkal 1 saldatu noschahwuschi un 3 ewainojuschi, bet bij atkal jabehg. Trescho reisi jo nikni atsfrehjuschi, bet welti, jo duhschigi saldati tohs aissfannuschi. Nu Kreewi 9 wesumus atskahjuschi un ar 2 wesumeem, kur 2 noschautus un 5 faschautus bij uslikkuschi braukuschi us Kalnina, kur eenaidneeki tohs jaw gaidija. Te iskahwuschees eenaidneeleem kalnini atnahmuschi. Tikkai 12 Kreewi wehl bij dsihwi un wesseli, bet kalnä tik ilgi turrejuschees, lamehr wissu pulveri isschahwuschi un eenaidneeki heidsoht pawissam atkahpuschees, aissgahjuschi un sawus noschautus un faschautus panehmuuschi lihds, bikhamees, ka no kreposta ne nahl Kreewem valihgs. Saldatu wezzakais tuhdal cefahkoht noschauts tappis, bet tad saldati Lissows un Iwanows

ar Kasaku Sutjaginu, zittus ta eedrohschinajuschi un tik gudri to leetu waddijuschi, ka itt par brihnum labbi isdewees tahdam masam pulzinam prett tik daudseem. Generals par to scheem stipreem saldateem dewis fw. Jurra krustu, Lišlonu un Sutjaginu par undropzereew zehlis un Keisers pateikdams wehl ikkatram saldatam 3 rubt. lizzis doht gohda makkas.

No Wahzsemmes naw nekahdas leelas leetas stahstijamas, jo eet ka gahjis un tikkai janoschelio, ka Bruhji tik augsti wairs ne zeenijoht un tik stipritam wairs ne uslizzoht, ka schinni laikä bijis. Par kahdu wahrdi, ko islaidis, launojotees zitti Wahzsemneeki, Eistreikeris ir paschi Bruhjschi.

Italiu mohza nemeers, ko zell gan dumpineekti, gan leeli parradi, gan kahriba Rohmu Pahwestam un Benedigu Eistreikerim panemt, (leelu stipru walsti gribbedami eetaischt), gan atkal Napoleons, Italias leelais draugs un poligs. Jo ar dumpineekeem ne warr galla kluht, tadehk fa Branzis un Pahwests Neapeles laudis weenumehr samussina un fleppen teem fuhta naudu un eerohtschus. Jo Branzis sawu Neapeles walsti wehl zerre atdabhuht atpakkat. — Pahwests un arri Eistreikeri zerre, ka Italeeschi ne warrehs teem ar warru uebrukt, ja ar dumpineekeem wehl darba deesgan, un ir Napoleons, kaut gan dumpineekeem prettineeks, tomeht vats ne dohd nekahdu leelu paligu prett scheem, jo Sprantscheem ne patiktu, ja Italia patiktu par dauds leela un stipra walsts. Teem labbaki irr, ja Italia bes Sprantschu paligu ne warr buht un tai tadehk jadorra, kas Napoleonam patikh un ko schis rawehl. Aeri Napoleons ar Pahwestu ne warr pawissam sanhkt un to isdsicht no Rohmas, ka Italeeschi gribb, jo tad wissi Rattoli prett winnu buhtu. Tadehk nu Napoleons gan leeds dumpineekeem un gan atkal schinnis deenäs prassijis, lai Branzis iseet no Rohmas, bet Pahwestu speest ne speesch, lai Branzi iedsenn; arri Sprantschu saldateem ne leek iseet no Rohmas, gan sinnadams, ka tad ar Pahwestu itt ahtri buhtu pagallam. Turprettim dsird, ka schinnis deenäs Sprantschu Generals un weetneeks Rohma lohti mibligus un drauga wahrdus Pahwestam dewuschi dsirdeht. Turprettim atkal Sizilias falla vee Palermas gaddijees

dumpineeku pulks, kas leelus pohsta un breefmaas darbus padarcijis, famehr ar soldateem fakauts un kahnös eedsihts tappis. Bet Genua atkal taggad fakrahjabs wissadi laudis, kas karrä gribb eet prett Eistreikereem, jo tee zerre, ka pawassara Garibaldis nahkschoht un tad notikschoht Italias prahs! Deemschehl tahdu tur wehl irr deesgan, kas ar pohsta kareu prett stipru eenaidneeku labbu zerre panahkt.

Parise. Enlenderi preezigi un ar meeru, ka meeru pasargajuschi ar Ameriku, bet Napoleons Enlenderieem leelais draugs atkal rahdidamees, Amerikai ne dohd meeru, bet taggad stipru grahmatu laidis un avrahj schahs Amerikas walstis, ka Karlstones (wehrgu-walstu) ohstu pohstijuschi un fuggus ar akmineem peelahdetus ohstas preekschä nogremdejuschi juhřa, lai fuggi tur ne warr ee-eet, un ka ir zittas wehrgu-walstu ohstas gribb pohsticht un ar to winnu andeli maitaht. Tas effoht par dauds nescheligi darrichts. Ir Enlenderi par to kurn, un ta leekahs, ka abbi gribb, lai to karru ar wehrgu-walstim ahtri nobeids, jo wissai pafauli ar to andele nihkstoht. Ta rahdahs, ka gribb, lai nowehl wehrgu-walstim eetaishtees par ihpaschu atschkirtu walsti. Un ta gan arri notiks; jo jebshu schis karsch jaw maksa tik aplam leelu naudu, ka Amerika wairs ne sinn, kur naudu dabbuht, aplamus parradus jaw krahjuse un bishstahs, ka ne friht bankrotte, un kaut gan assins deesgan jaw pluhdu-schas, tad tomeht karrä ne weens ne ohts leelas leetas padarrijis. Wehrgu-walstis gon taggad fakautas topyschus leelaku kaushanä vee Iltones un arri Missurios dakkä kahdus 2500 eenaidneekus, 1200 sirgus un wissadas karrä leetas wehrgu-walstim vanehmuschi, un wehl schurp turp winnas pohstijuschi, bet tas wehl nezik ne valihds.

Mejikas karra-spehks no juhras eet atpakkat un gribb, lai Spanjeri teem dohdabs vakkat, zerredams kahnös un meschös tohs fakaut. Bet Spanjeri ta wehl ne darra un nu dsird, ka Sprantschi nahkschoht ar leelaku spehku un Mejiku gribboht panemt un til ilgi paturreht, famehr wiß notizzis, ko gribb un prass.

Amerika. Spanjereu fuggi veebraukuschi vee Mejikas stipras ohstas Juan-d'Ullons, to aradduschi atstahtu, vanehmuschi un tur nu ee-

taisabs. No Enlenderu un Sprantschu fuggeem wehl neko ne dsird. Spanjeri scho semmi gan lab-praht tuhdol panemu, bet fakka, ka Mejikas karafspehks pa semmi gribboht stipri prettim turretees.

Enlantes ohsta Sutamtonē eegahjis tas wehrgu-walstu fuggis, kas Amerikas fuggi fadeds-najis pee Enlenderu juhemallas. Tee wunsch is-lahpijies un griss aideet us mahjahn. Bet var nelaimi nu zits Seemet-Amerikas fuggis, kas stip-roks par scho, atmazis un ohstas preekschā gluhn un gaida, lai til iseeet no ohstas, jo tad to gan faschau un tam atmaksahs. Leelais fuggis lab-praht ee-eetu ohsta, jo tad behgt schis jaw ne warretu isbehgt, bet Enlenderi to winnam tikkai nowehl ar tahdu sinnu, ka, ja wehrgu-walstu fuggis no ohstas iseeet, leelais Amerikas fuggis tikkai 24 stundas wehlaki dihkfst iseeet no ohstas, un tad sinnams to wairs ne warretu juhra panahkt. Arri Amerikas fuggim naw brihw pee ohstas nahkt tuwaki ne-ka 3 juhdses. Tur lai nu gluhn un pats ranga, ka nakti warrehs manniht fawa eenaidneeka iseeschanu no ohstas. Zerre, ka bes kauschanohs pee ohstas ne valiks. Tadeht Enlenderem nu luste leela, scho diwju fuggu kauschanohs redscht un us to nutur gaiddami gaida. Woi isdohsees wehrgu-walstu fuggim fleypen ismukt? woi buhs fuggu kauschanahs? un kusch winnehahs? — Us to Enlenderi nu derr par leelu naudu.

S.-z.

Behterburga. Muhsu Kungs un Keisers nowehlejis tam swaigsnu-prattigam (astronomam) Otto Struwam 125 tuhkfst. rubt. f. preeksch eeriktefhanas weena pilniga swaigsnu-aplykoshanas tohna (sternwartes) us Ararata falna, (ta pasha falna, us ka vebz leelajeem grehku-pluhdeem wezztehwa Roäsa schkirks nolaidahs).

Warschawā generaala Gerstenzweiga weetā par Generalgubernateri eezelts tappis generalis Kritschanowskis. — Id.

Enlantē tappe tschigganu lehnineene Chstere Paä Blihte frohneta. Chstere jahja us krusta-zellu, kur winnu tschigganu printschi un prinzessis jaw gaidija. Nu isnahze weens tschiggans no zittu pulka, kam bija zilts rukki un papihri; schis apleezinaja, ka wunsch Chsteres tehwu par lehninu fro-

nejis, un taggad winnam effoht winna meita ja-krohne. Chsterei taggad uslikle us galwu frohni un winna tappe no wisseem ka lehnineene apswezinata. Wissi nu jahja, — stabbulneeks papreelschu, tad wissi zitti vakkat, no weena sahdscha us ohtru, arri wissas schenkes gahja eekschā, un wal-karā lehnineene turreja balles us krusta-zella, tur, kur kluä frohneta. Tadeht ka bija wehls ruddens laiks un lohti flapsh, tad ne warreja danzoh, un kad drihs fabze gauscham leetus liht, tad eebehde wissi tschiggani tuwakos sahdschōs. — Pateizibu dohtum, ja lahds isdibbinatu to starpibu starp muhsu tschigganeem un lehnina fuggas tschigganeem Enlantē un tad pahr to leetu mums Alwises sinnu dohtu.

J. R.

Melna zauna.

Melna zauna (wahz. Zobel), brihnum isflaweta un fahrota, ne fewis labbad, bet fawa branga fashoka deht, ko ittin dahrgi makfa, un ar ko til baggati laudis warr gehrbtees. — ta isskattahs gandrihs itt ka muhsu zauna, til ka winna druszin masaka, un ka tai newaid nekahds balts jeb dsel-tans plekkis pee fakka. Rohdahs winna til ween eeksch Sibirias, un, — jo wairak aufstā seemela pussé, jo leelakā pulka un ar ja brangu spalwu. — Gan toggad tapat palikkuschas rettas wissur, jo pahrleekam winnus pohsta velnu fahribā. — Par pahru kaschohku ahdu makfaja turpat eeksch Sibirias dimidesmit rubt. f., un zittu Krewwesemmē tschetedesmits rubt. un wairak, wissstihmi kad spalwa garra, beesa un labbi melna. Tee kaschohki, ko wedd us zittahm semmehm irr masak labbi, un krahpigi tohs fataisa melnus. Kaschohks feschpad-smits zellu garsh, aste ar spalwu septin zellu, un well wijs kohpā diwi mahrzinu un wehrendelu. Wissbrangaki nahk no Angoras uppes augschpu-fses un no Udas uppes. — Gan effat dsirdejuschi, ka nehme arri zeetumneekus Sibiria, un tohs is-fuhtija meddiht schohs putnus un winnu kaschohkus pahnest fawem fungem. Tahdu darbu warr buht usdewe til tohdeem laudim, kas ne bija foh-diti ar wissgruhtaku zeetumu. Bet ideet us med-dischanu jo wairak brihw laudis, kas ir sawas no-dohfhanas maldischanai makfa ar zaunu-kaschoh-

leem. Us schahdu meddischanu dohdahs kohpā pa beedribahm. Dividesmits, trihdesmits lihds tscheterdesmits wihi fatafahs kohpā un zaurstai-gala Sibirias leelus atstahtus meschus, fur schee jo beest un jo tumfchi; — jo sché zaunahm wiss-patikama mittinaschanahs. Beedribai tahdai wihi weens par preekschneku, kas wissu walda, — un ta apghdahs ar wissu, kas pee usturra wajaga us trim lihds tschetreem mehnescuem. Tapusu weetā, fur zaunu jo wairak, beedriba schkirahs maseem pulzineem, pa trim un tschetreem wihereem. Weens no scheem tad atkal stahw par preekschneku, lam tee zitti klaus. Paprekschu, pirms winni iseet mallu mallahm, tee ustaifa fewim buhdas, fur lai teem irr ehna un patwehrumis prett seemas bahrgumu un s̄hwumu, — un tad tee isklihdahs un aiseet us meddischanu. — Lai nu eelsch teem seeleem mescheem pawissam ne nomaldahs, un lai warr attapt atpakkat us sawahm buhdahm, winni pirms aiseet, taisa daschadas s̄hmes pee kohkeem. Kats pulginsch nu sawā gabbala ismett flasdu-kohkus, lam par peewillu siws woi gaffas gabbals peseets. Kats wihs tai beedribā katra deenā tahdu ismett kahdus dividesmits daschadās weetās, un tad eet apkahrt paraudsiht woi ne buhs kahda zauna kehrusees, — un to, kas kehrusees isnemt ahrā un flasdu atkal hataisih. Bes scheem ismett wehl zittadus flasdus. Kamehr nu zitti darbojahs ta ar meddischanu, — preekschneeks nokehruschaum zaunahm nowelt kashohku. Zitti no bedrehm, fo taisiuschi, iswelt usturra-leetas, woi darra zitti wajadsigu darbu. Kad zaunas woirs ne gribb pee-eet flasdeem, tad paraug kā zittadi tahs nokert. Meddineeks dsenn putna pehdas, fo sneegā lehti isschirk, un tad eet pakkat lihds zaurredam, fur zaunam mittellis. Scho atraddis winsch to aplenz ar tihllu, kas 13 affu garisch un 4 lihds 5 pehdu platz. Pee tihlla peseets pahrs pohgu, pee ka schkindechanas meddineeks, kas ne tahtu gaida ar sawu funni, — warr dīrdeht woi putns kehrees. Ja ta irr, winsch peseetkriij un dohd sunnam to noschnaugt. Kad bedrei zaurredam wairak, tad paraug zaunu ar duhmeem isdsiht ahrā, — un

isnahkuschu nokerr woi schauj ar bultahm, kas kashohku ne samaita. — Swetschu-mehnescha galla schi meddischana beidsahs. Tee masi wihi pulzini salaffahs, fanees kohpā wissu kashohkus, fo dabbujuschi ut tohs dalla sawā starpā, paprekschu atschkhiruschi tohs, kas waldischana jano-dohd, un tohs, fo nospreeduschi basnizahm par dahwanu. Tad wissi dohdahs atkal us sawahm mahjahn.

Bes schahdeem meddineekeem wehl wairak eet ar bischim zaunas schaut. Leiz, ka katra gaddā eelsch Sibirias kahdus 25 tuhst. zaunas ta sawu gallu dabbu. Itt leelu pulku kashohku pahrdohd Rih-nas semmē.

H. R.—II.

Atniuni mannu mihsli!

Preeksch ilgeem laikeem gattawa,
Bet schodeen tilk ustaifita;
Wijsowairak nakti derriga,
Par deenu mas to rehkina. — —

Sluddinachanas.

Strohkes muishā pee Dohrbes, us Jurgeem 1862 tahs flohlmeisteris, kas no Jurgeem lihds Mahrtineem warr muhneeka darbu strahdabt, weetu warr dabbuht. Muishas waldischana.

Silkes eelsch legeda muzzahm, rubnes truhkuma deht, par 13 rubl. muzza tohp pahrdohdas Rihgā vee Albert Dreschera, Zelgawas ahrdipisatā pee tilta galla, fur tilta tulle tohp makata, jeb bohiē prettim, fur mobris us durwim.

Wigants frobgs, us Rihgas un Slohkas zetta, 14 werstes no Zelgawas tohp no Jurgeem 1862. us renti atdohts zaun Klihweismuischas meschafungu.

Baldohnes Krohna muishā kahdi frohgi no nahlo-scheem Jurgeem 1862 us renti dabbujami. Klahtakas finnas wair dabbuht pee Baldohnes-muischas-waldi schanas.

Labbi faust preedes buhwes batki 4 un 5 affis garx un 9 lihds 10 un 11 zelli beest, tohp usruhmeschanas deht lehtali pahrdohti. Klahtakas finnas Zelgawā, leela ja eelā Stolzera satkā bobte.

A w i s c h u

peeliffums.

Missiones

Nr. 2.

finnas.

1862.

1 6 4 2.

Ap to laiku, tad Wahzemmi 30 gaddus no weetas tizzibas karsch*) plohsijahs, kahdā Chrmanna pils draudses meschā 2 faimneeki dshwoja, Drewes un Ints wahrdā. Abbi pastahwigi vee Ewangeliuma tizzibas bij valikuschi, lai gan saldati teem gandrihs wissu nabbadsibu bij panehmu-schi un lai gan wissadas karra-breesmas un behdas itt kā kruska tohs bij apbirdinajuschas. Sawu wissmihako mantu winni tomehr no saldatu nageem bij isglahbuschi, prohti: Bihbeli, dseesmu-, spreddiku- un pahtaru-grahmatu. Prohti bes schahn grabmatahm ap scho laiku nekahdā wihsē ne warreja istift, tadehs ka tores, preeskahdeem 200 gaddeem Wahzemmi nekahdu skohlu ne bij. Swehtas grahmatas ta hdā wihsē bij isglahbtas tikkuschas. Wisslabbakā istabina bij leels gohda-frehſls, ar mellu ahdu pahrwilts. Scha frehſla sehdelli ta bij eetaisjuschi, ka paschā sehdelli grahmatas warreja apslehyt. Saldati wissos faktos par weli pehz grahmatahm mekleja. Wezzo frehſlu neweens ne aistika.

Kahdā wakkara Ints vee Drewes nahk un elsdams falka: „Panem sim sawus kustetajus un behgim meschā! Nupat siuna nahkuſe, ka eenaidneeku karra-pulks turumā!“ Drehbes un ehdamaju samklejuschi wissi sawus lohpinus dshdami steidsahs meschā. Ints paleek drusku atvakkal un aīs kohka fleydamees skattahs, ko saldati darrihs. Behz nēzik ilgu laiku ugguns-grehks iszellahs. Saldati, sa-ihguschi, ka mantas nekahdos ne-atradduschi, ab-beem zeemateem ugguni bij peelaidschi. Kad Ints scho behdu wehsti gitteem pastahsta, tad neweens ne schehlojahs, ne raud. Wissi turpretti Deewam pa-

teiz, ka dshwibus un lohpinus ieglahbuschi un ar to eepreezinajahs, ka sepat meschā ſewim buhdinas warroht ustaifht. Peepeschi Drewes dſilli nophuh-sahs. Kapehzi? „Ints.“ — ta winsch falka — „mu hſu grahmataš! Tahs nu arri irr bohjā! Wai, wai! Ugguns neschehligi muhſu un muhſu behrninu eepreezinachanu un mantu norihjis!“ Un nu wissi wezzam tehwam fahk libds raudaht, wihi un feewas, wezzi un behrnī, puifchi un meitas. — Bet Ints falka: „Ne raudat wis! Muhsu mihtas grahmatinas gan ſadedsinatas, bet Pestitais naw ſadedsinahs. Pestitais mums irr ſirdi un lai gan Bihbeles mums wairas naw, tad tomehr daschu Bihbeles nodaku mahlam no galwas ſkaitiht. Es jums katu rihtu un katu wakkaru-ween-nu nodaku preeskah ſkaitischi.“ Un ta arri teefham notifka. Daschs labs lassitois warbuht par to brihnisees, ka wezzais Ints weſſelas Dah-wida dseesmas no galwas mahzeja ſkaitiht, itt kā 23ſcho un 73ſcho Dahwida dseesmu un wehl daschadus zittus Bihbeles perschus. Bet kas teesa, tas teesa, lai arri mums, mahzitateem tillabb kā draudses lohzelteem, par to buhtu jakaunahs, ka nemahzits semnezinsch preeskah 200 gaddeem Deewa wahrdus labbak pratta nekā warr buht mehs. Kau-nefimees, par to nekas ne kaitehs. Warr buht ka tad us preeskah Deewa wahrdem ſtipraki peekersimees!

Ohtā rihtinā, kad saldati bij aīswilkuschees, tad abbi faimneeki aīsgahja, famus zeematus op-luhkoht. Kas sinn, woi warr buht labdas grahmatas wehl ne warreschoht isglahbt. Klussums bija wissapkahrt. Butnini ween dseedadami rihta pah-tarus turreja. Pee pohtaschas klahf tikkuschi, fa-wada waideschana atskanneja. Abbi tuwaki da-eet klahf un — ko wianu azzis reds? Dimi ſipri ſashauti saldati fehſch, weens Inta, ohts Drewes.

*) Par scho karru iſlaſſeet Pafaules ſtahtu grahmata 200—213ta lappä.

wesa leelā gohda krehslā. Un kā tad tahds brihnumbs bij nofizzis? Kattolu karra-wihri schohs abbūs beedrus tē bij astahjuschi, tapehz ka tee bee-dreem wairs ne jaudeja lihds tikt. Chlas saldati bij fadefinajuschi, bet krehflus faschaukeem bee-dreem wehlejuschi. Nedt tē plehfigu wilku miheleebu! — Saschauti saldati gaidija, ka semneeki bee-dru nedarbu dehl pee winneem nu atreibschotees. Bet semneeki ne pawissam ne launojahs, bet turpretti warren prezajahs, ka mihtas grahmataas wehl bij dsibwas. Abbi, Jnts tilpat kā Drewes, prett saldati ne isturrejahs wis itt kā prett eenaidne-keem, bet itt kā prett labbdarritajeem. Winni ne matta gallu teem ne aistikkā, bet tohs turpretti ar neschānū meschā aishnessa pee zitteem zeeminee-keem. Krehflu sehdelli nu tikkā wallā plehsti un kād grahmataas wesselas un ne-aistiktaas bij atrad-duschi, tad wissi, zessōs mettusches, Deewu teiza un flaweja. Paschi sikhli behrnini atskrebja un grahmataas nobutschoja. Saldati nu tikkā op-kohpti, itt kā mihti raddi buhlu bijuschi. Zeemi-neeki tohs meeloja ar peenu un zitteem ehdamajeem. Ko is kaimina zeemeem apgahdaja. Un kād nahwe saldateem peestahjahs klah, tad Jnts tohs ar Deewa wahrdem terezzinaja. Beenpazmita stundina abbeem saldateem jau bij opfittuse. Mas ween laika teem atlikka pee atgreeschanahs. Bet winni wehrā likka atlikkuschi laiku un atgreesahs. Arri mahzitaais tikkā aizinahs un abbūs ar svehlo wakkarinu tikkā pameelosis.

Kād patte nahwes stundina klah bija, tad saldati abbūs fainimeekus pee-aizinaja un ar assaram teem pateiza par wissu labbu, ko teem padarrijuschi pee mesfas un pee dwehfeles. Beidsoht teem sawus saldatu swahrkus atwehleja. Kād tohs buh-schoht apglabbajuſchi, tad swahrku wihles lai is-ahroht.

Kād saldati ar wissu gohdu bij paglabbati, tad Jnts un Drewes darrija pehz saldatu wehlefchanahs. Wihles isahdijuschi, winni atradda leelu pulku festa gabbalu. Nu wissahm behdahm bij gols. Wissas waijadfigas mahjas tikkā usbhmetas, bas-nizai dahrgs altara dekkis virkts un saldatu kap-pam dahrgs almins fagahdahs ar tahdu (latinifku) wirstrafku: „Jesus Kristus muhsu Runga 1642trā gaddā irr mirruschi un tē paglabbati Sprizzis Wenzelis, Beemeets, un Mahrtin Jurischiz, Lauszeets,

kas nesinnoht bishbeli ieglahbuschi un zour bishbeli us wissu muhschibu ieglahbti tilkuschi.“

Oħtrā puſſe pa wahzifki tā bij rakstiks: „Jnts un Drewes fħo alminni likkuschi zirst par 2 selta gabbaleem is saldatu swahrkeem.“

Kād tizzibas karsch beidsahs, tad abbi fainimeeku fawas mahjas jittā weetā pahreħla, eelejja. Jo zilweku truhkuma deħl wilki til warren bij wairo-jusches, ka tur mesħa nekahdas droħschibas wairs ne bija. Jau 2 reiñ winni sawus behrninus wil-keem tā fakloht is riħħes bij israhwuschi. Ja ilgak fħe buhlu valikkuschi, tad teesħam Deewu buhlu kahrdinajuschi.

Abbi zeemati wehl fħo baltru deenu atrohnahs Ħermannapils draudse. Abbi zeemati orri wehl fħo baltru deenu ar teem pascheem wahrdem teek nofoukti kā toreijs, kād tizzibas karsch plohsijahs, prohti Inta un Drewes zeemati. Pascheem fainimeekeem tomeħt jau fenn irr zitti u-wahrdi.

Ħermannapils draudse irr ta patte draudse, kas ik tressho gaddu 12 miffionarus us Awrikas semmi fuhtu, — ta patte draudse, kas ihpaschu miffio-nies fuggi sewim fagħdajuse, Kandoże wahrdā, ta patte draudse, kur wehl dauds zittu tizzibas bri-hnumu noteek. Tè fakkamam wahrdam pilna tais-niba: Kahda fakne, taħda atwa ffa.

Ħermannapils draudse ik tressho gaddu 12 miffionarus iż-żu fuhtu. Zik Kursemmes un Widsemmes draudses kohpā jau isfuhijsħas? tri hxs, prohti:

- 1) 1 Kursemneeks, d'simts Latweets, par missio-nari palizzis;
- 2) 1 Widsemneeks, d'simts Wahzeets, Ahn wahrdā, Nibgas pilfatā d'simmis, miffionara dar-bu strahda;
- 3) tagħad, nupat, aikal kahds Widsemneeks (Ner-lingħ), Leħrpates skħola skunka deħla, taifahs par miffionari palik.

Ħermannapils draudse ik tressho gaddu iż-żu fuhtu 12 miffionarus. Wissas Kursemmes un Widsem-mes draudses kohpā fhem fweħtam darrom 3 miffionarus lihds fhem wehlejusħas.

Tapehz klausies, Kursemme un Widsemme, ko tas-Sungs un glahbejs arri tewim fakkha Matt. 28, 19. 20.: „Gita un darrat par mahzelkeem wissus laudis, toħs kristidami eelsch ta wahrdha Deewa ta

Tehwa un ta Dehla un ta swchta Garra; tohs mahzidami turreht wissu, ko es jums esmu paweh-lejis." —

Kä wezzais Libe pee Ewangeliuma tizzibas atgreeses.

Pee Bassuts-laudim Niht-Awrikas deenas-widdus püssi strahdaja 23 gaddus wezzais Branzschu missionars ar wahrdu Kasalisa, no 1833—1856 gadda; pehz eezelts par sawas missiones beedribas preeskneeku, winsch dñshwo Parise, un isgahju-schä gadda irr sarakstijis leelu grahmatu no sawa missiones darba. Tanni grahmatu winsch iesthafta, ka pee Bassuteescheem labbu pulzinu draugu, kas winnu darbu ar preku redseja un labprahit winna spéhzigus wahrduus peenehma, bet arridsan dauds prettineekus atradde, kas missionara un winna darbu no wissas sirds eenihde. Starp teem draugeem bij pats stiprais un gudrais Bassuteschu lehnisch ar wahrdu Moschesch; jebeschu arr pats ne gribbeja peenent swchtu kristibu, tatschu Kasalisa mihloja ka tehwu un ar wissu padohmu un spéhlu skubbinaja winna darbu. Bet prettineeku starpä bij wiseniknakais Moschescha wezzais tehwa-brahlis Libe. Kä tas nu beidsoht no wiseniknakai missiones prettineeka par tizzigu mahzekli vahrwehrsts tappe, no ta mehs te gribbam sinnu doht. Kad winsch jaw 80 gaddus wezs bij, winsch sawus tautas beedrus bes beigshanas pamahzi, lai aisdennohit missionarus ka laundarritajus, un ja atbildeja: "Kapehz aisdift, lai tee mahza; kas ne gribb, lai teem ne tizz!" tad winsch fazija: "Ja mehs pee laika tohs ne aisdennam, tad winni wehl muhs wissus uswarrehs!" Kad nu nekas winnu ne klausija, tad winsch tulschä weetä tahlu no saweem laudim, pee kurreem tee missionari mahjoja, mahjas-weetu few melleja un ka weentulis dñshwoja. Bet arri te tee missionari winnu apmetleja no sirds schehlastibas dñshti, winna aptumshotu dwehseli apgaismoh. "Atkayjeetees no mannim," winsch teem usfauze, "es juhs^g ne paststu un no juhsu Deewa neneeka ne gribbu sinnah." Weenu missionaru winsch prosfija: "Woi tad Deews arri spéhj firngalwu atkal jaunu padarriht?" Tas missionars parahdija us

nolehdamu sauli, kas arr jaw 6000 gaddus il-deen tohp atjauneta un fazija: „Mans Deews to gan spéhj; bet tewim winsch to ne darrihs, jo tu effi greghineeks, un greghineekam jamirst." Vahr scheem wahrdeem tas wezzais apduimojees mugguru greese prett missionaru un fazija: „Jaunekli, sauzi sawu tehwu no winnpuß juhrs; warrbuht es winna wahrdeem klausichu." Kad wezza Libes meita nomire, winnas laulahts draugs Kasalisa aiginaja winnu paglabbah, bet to lihki pawaddi-dams, winsch to wezzo redseja skreeschus winnam wirsu gahstees, un taisijahs ar winnu zihnitees, bet tanni paschä azzumirkli Libes dehli nahze missionarim valigä. Kad tee ar mihligeem wahrdeem wezzo ne warreja opmeerinaht, tad tee gahse winnu pee semmes un ar warru turreja, ta ka winsch tilfai ar lahdeschanas wahrdeem bes skaitla to missio-naru warreja apklaht.

(Turplikam beigums.)

Missiones stahsts.

Zil gruhti daßchahrt muhsu missionareem nah-kahs paganu behrus mahziht, ihpaschi pee tahdahm tautahm, kas no lassishanas un rakstishanas itt ne neneeka ne proht, to rahda schis stahsts. Kahds missionars, kas pee Kapperu tau-tas, deenas-widdus Awrikä, bij apmetees, nehmahs paganu behrneem Ahbezj mahziht. Ko nu eehsahkt? Leelu lappu balta papihra nehmis tohs bohfsstabus usrakstija. Echo papihra lappu winsch sawa dahrja pee stabba pefitte, jo skohlas-namma winnam ne bij. Mu winsch sawus skohlas-behrnus sapulzinoja un tohs ta uerunnaja: Taggad, behrni, lekeet wehrä! Juhs redseet schahs sihmes sawa preeskchä. Kad es nu us kahdu sihmi rahdischu, tad pee ikkatas ar sawu mehli ihpaschu skannu issaukschu un echo skannu jums pascheem tavar buhs iessoult. Ta runnajis winsch rahdijsa us paschu pirmo sihmi un skannigi issauze: A! Bet tee behrni neweens to ne issauze, bet wissi lihds eesahze aplam smetees. Behi ohtru un tresschu reissi ka darrja, bet behrni smehje jo wairak. Jo wairak winsch publejahs, jo wairak schee smehjahs. Rabbadsui! tee itt neneeka ne fapratt, ko winsch ihsti gribbeja, nedz atskahrse, ka tahdas sihmes kaut ko warreja apsihmeht. Pats missionars nu ne finnaja, ko darriht. Peepeschi padoh,

mu atradde. Klausait behrni, juhs tak paſſtreet iſkatru wehrſi, kas juhſu wezzaku gannamā pulka, un zittu no zitteem iſſchirreet? Iſſchirram gan. Nu, ko tad juhs darrait tohs iſſchirroht? Woi naw tā, fa juhs iſkatram fawu ihpaſchu wahrdū dohdeet? Tā gan irr. — Nu labbi, likſim nu tā: ſchahs ſihmes irr manni wehrſchi; to pirmo es fauzu A, to oħtru B un t. j. pr. — Te nu us reiſi tee behrni ſapratte, ko wiſch gribbeja, un wiſſus bohktabuſ pebz kahrtas pareiſi iſſauza. No ta laika tee behrni Ahbezi nosauze par missionara wehrſcheem, un lad nu pebz laiku us ſkohlu gabje un kahds winnus uſprassijsa: Kurp juhs eita? tad atbildeja: Mehs eetam missionaru wehrſchus mahzitees. — Gan daschs ſkohlmeifters pee mums, kas par behrnu ne-atjehdibū un muſkibū uſkojabs, te labbu mahzibū warr uemtees, lad opdohma Apuſtuta Pahwila wahrdus (1 Kor. 9, 22): Teem wahjeem es eſmu tappiſt tā fa wahjſch, fa es tohs wahjus uſpelnitu; wiſſeem es eſmu wiſſ palizzis, fa es wiſſus zittus glahbtu.

Gr.

Jauna ſinna.

Bahſeles - miſſionees beedriba iſſluddina, fa winna 1859tā un 1860tā gaddā 543 tuhſt. 924 prankus eenchmuſi un 648 tuhſt. 776 prankus iſdewuſi. (Tad nu ſchi beedriba kahduſ 100 tuhſt. prank. waitak iſdewuſi nekā eenchmuſi.) Bahſeles miſſionees beedribai irr par Alwiku, Indiu un Kihneſeru ſemmi 53 miſſionees ſtazioni, kur 61 missionari un 31 ſewiſchi ſtrahda. Pee ſchi darba vepe- lihds 82. ſkohlmeifters un 10 ſkohlmeifterenes no paſchu poganau tautahmi. 3 tuhſt. 213 pagani irr tappuſchi kriſti un 255 tohp mahziti kriſti gātizibā. Bahſeles miſſionees ſkohla irr taggad 82 jaunekli, kas par missionareem mahzahs.

Sluddinaſchanaſ.

Wigantmuſchā (Stabben), Sehrpils drau- dse, Jaunjelgawas aprinki, kalyus niſkle, kam lohnes weetā ſemmi eedallih, var fo pee muſicha-waldiſchanas turpat japeeitazabs. Wehl tur deenestu warr dabbuht: weens labs bruhvelis un weens diſchlers, kas arridsan beddineeka darbu preht.

Pee dſelſes-zele no Rīgas us Dīnburgu, Rīhwēs muſicas ſtazionē, tohp ſinni pirkli, un fahls, fil- ſes un dſelſe pahrdohta no Rīgas lobymanna 1
J. Jürgenſen,
noſauzams: „te h w s.“

Bihrin - muſicas laukus buhs us preeſchu ar pufſgrāndnekeem apſtrahdaht. Kam us rāhdu ſalihgſchanu patiſchana, lai peeteižabs jo drībſak pee

Bihrinmuſicas waldiſchanas
Krimuldes baſuizas draudſe. 1

22trā Novemberi 1861. nafti pee Bentſcha frobga tuvu pee **Ropaiſchu pastes** Stabbeeſch u Sem- maru faiſneekam aibjuhgts weſums ar ſirnu ſirgu irr nosagts; ſirgam us labbu valkal kahju vumpe bij wirſu, wabgi bij jauni kalti or dſelſu affi; eelfch wahgeem bij puſſ muſza fabls un tribs pubri akminu obglu. Kas ſkaidras ſinnaſ par ſirgu un wahgeem warr dobt, dab- buhs **20 rubl.** pateižibas naudas. — Straupes drau- dſe, Stabbeeſch ſaiſneeks J. Semmar. 2

Kurſemmes Kredita-beedribas Direk- toru ſluddinaſchana.

Pebz Kurſemmes Kredita-beedribas Spahrlaffes Wiſſangſtali apſtiprinatu liſkumi § 10. zaur ſcho ſlud- dinaschanu tohp uſaizinahs tas, ſurre rohlaſ irraid ta Spahrlaffes-ſchein, kas 27tā Aprila Deenā 1848tā gaddā **Nr. 112.** no Kurſemmes Kredita-beedribas irr faraſtitā par 36 fudr. rubl. us aprinka-waldineeka von Bietinghoſſa wahrdū un kas, fa ſokla, preilenei Luſet Pernihei eſſebt ar raſteem nowebleta tavyſe, — lai ſcho Spahrlaffes-ſchein ſiſſi ſchelki weena gadda laiſā, rehkinahs no ſchibz appaſchā minnetas deenias, parahda pee Kurſemmes Kredita-beedribas un peerahdiſchanas par to iſdohd, fa winnam ſchi ſchein pateiſi peederr; ja tā ne darrihs, tad ſchihs beedribas Direktori tai peemine- tai preilenei tafs pirmas iſdohtas, nederrigas paſliku- ſhas ſchein ſeetā, edohs jaunu oħtru un ween weenigi derriku ſchein ſeetā norakſtu. 3

Jelgawā, tanni 21mā Dezemberi 1861.
(Nr. 389.)

Es tē ſinna mu darru, fa es Tuſkumes pilſata taggad par Daſteria fungu eſmu uſmetteeſ un mabjoju ſlubbas nammā pee tigus. 3

Tuſkumā, 10tā Janvarī 1862.

Dr. R. Heidinger.

Waŋaschu papibra pobrihkē, 30 werſtes no Rīgas, tohp gařri ſalmi pirkli un 3 rub. fudr. par birkaſu maſſati. 4

Brīh w drikkeht.
No juhrmaſas-gubernementis augtas waldiſchanas puſſes: Collegientrah G. Blaese, Censor. Jelgawā, tā 16tā Janvarī 1862.
No. 7.